

§ 14

Yttrande över remiss av promemoria Uppdaterat högkostnadsskydd för läkemedel

Ärendenr 2024/1555-1.3.1.5

Socialnämndens beslut

Socialnämnden beslutar att anta socialförvaltningens yttrande över promemoria Uppdaterat högkostnadsskydd för läkemedel och avge nedanstående som Luleå kommuns svar till Socialdepartementet.

Reservationer

Andreas Skarvö (M) och Joakim Eck (M) reserverar sig mot beslutet.

Sammanfattning av ärendet

Förslaget innebär att kostnadstaket för högkostnadsskyddet för läkemedel höjs från 2 900 kronor till 3 800 kronor baserat på 2025 års prisbasbelopp. Dessutom höjs beloppen inom högkostnadstrappan i varje steg och patientens andel av kostnaden i det första trappsteget ökar från 50 procent till 75 procent. Med redovisade höjningar och utformning beräknas statens finansiering av läkemedel öka med cirka 540 miljoner kronor för 2025, 2 160 miljoner kronor för 2026 och 2 700 miljoner kronor från och med 2027.

Av Socialstyrelsens allmänna råd (2013:1) om ekonomiskt bistånd framgår att ekonomiskt bistånd bör omfatta skäliga kostnader för sådana läkemedel som täcks av lagen om läkemedelsförmåner. Beräkningar av de konsekvenser som det ändrade kostnadsskyddet kan ge upphov till har gjorts med hjälp av Statistiska centralbyrån och läkemedelskostnaderna beräknas enligt förslaget innebära en total kostnadsökning på cirka 60 miljoner kronor för alla kommuner tillsammans år 2027.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2025.

Analys av nuvarande och förslaget högkostnadsskydd för läkemedel 2025 för patienterna:

	Nuvarande högkostnadsskydd			Förslag till justerat högkostnadsskydd		
	Läke-medels-kost-nader	Andel som patienten betalar	Patient-avgift	Läke-medels-kost-nader	Andel som patient betalar	Patient-avgift
Kostnadstak			2 900 kr			3 800 kr
Gräns 1	1 450 kr	100 %	1450 kr	2 000 kr	100 %	2 000 kr
Gräns 2	2 767 kr	50 %	2 108 kr	3 586 kr	75 %	3 190 kr
Gräns 3	5 142 kr	25 %	2 702 kr	5 300 kr	25 %	3 618 kr
Gräns 4	7 117 kr	10%	2 900 kr	7 117 kr	10%	3 800 kr

Tabellen visar att egenavgifterna ökar i varje steg i det nya systemet jämfört med det gamla systemet.

Socialförvaltningens yttrande:

Socialförvaltningen i Luleå anser att förslaget om att uppdatera högkostnadsskyddet för läkemedel inte är balanserat. Det är viktigt att säkerställa en hållbar finansiering av läkemedelskostnaderna, men samtidigt måste hänsyn tas till patienternas ekonomiska situation och deras tillgång till nödvändiga läkemedel. Socialförvaltningen rekommenderar att ytterligare utredningar görs för att hitta en balans som både säkerställer hållbar finansiering och skyddar patienternas hälsa och ekonomi.

Förutom att matpriserna enligt Statistiska centralbyrån (SCB) har ökat med 25,2 procent sedan 2022 visar en prognos som Dagens Nyheter gjort att hushållsekonomin 2025 väntas försämrats för flera grupper. I kombination med dessa kostnadsökningar samt ökningar av andra egenavgifter, exempelvis för sjukvård som har ökat med 21 procent från år 2022, är förslaget ett hot mot många patienters hälsa och välbefinnande. Det är redan idag, enligt Läkemedelsverket, uppemot 40–60 procent av alla patienter som inte tar sina läkemedel som ordinerats, där bland annat dålig ekonomi anges som en möjlig orsak. Förslaget riskerar att försämra följsamheten ytterligare och därigenom leda till försämrad hälsa och ökade vårdbehov.

Socialförvaltningen ställer sig därför emot detta förslag om att uppdatera högkostnadsskyddet för läkemedel. Socialförvaltningen ser visserligen fördelar med en hållbar finansiering men är starkt oroad över de ökade ekonomiska belastningarna för patienterna och risken för minskad följsamhet till läkemedelsbehandlingar.

För Luleå kommun innebär förslaget om uppdaterat högkostnadsskydd för läkemedel främst en ökad risk för ökade vårdkostnader om patienter avstår från

nödvändiga läkemedel och därmed får försämrad hälsa. Den ekonomiska belastningen på kommunens budget för ekonomiskt bistånd beräknas marginellt öka med ca 160 tkr men ändå kommer kommunen behöva öka sitt stöd till invånare med låg inkomst och kroniska sjukdomar för att säkerställa att de har råd med sina läkemedel.

Skäl för ställningstagandet:

1. **Ökad ekonomisk börda för patienter:** Höjningen av egenavgifterna innebär en betydande ekonomisk börda för patienter, särskilt för de med kroniska sjukdomar och låg inkomst.
2. **Risk för minskad följsamhet:** Det finns en stor risk att högre egenavgifter leder till att patienter avstår från nödvändiga läkemedel, vilket kan försämra deras hälsa och leda till ökade vårdkostnader.
3. **Ojämlighet i vården:** Förslaget kan öka ojämlikheten i vården, då patienter med sämre ekonomiska förutsättningar kan få svårare att ha råd med sina läkemedel.
4. **Alternativa lösningar:** Socialförvaltningen bedömer att andra sätt att säkerställa en hållbar finansiering av läkemedelskostnader bör utredas som inte belastar patienterna ekonomiskt.

Socialförvaltningen har föreslagit socialnämnden besluta att anta socialförvaltningens yttrande över promemoria Uppdaterat högkostnadsskydd för läkemedel och avge nedanstående som Luleå kommuns svar till Socialdepartementet.

Sammanträdet

Socialförvaltningen föredrar ärendet.

Ordföranden (S) och Lina Kröger (S) föreslår bifalla socialförvaltningens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer socialförvaltningens förslag under proposition och finner att socialnämnden bifaller förslaget.

Dialog

Dialog har förts inom socialförvaltningen.

Beslutsunderlag

- PM Uppdaterat högkostnadsskydd för läkemedel, SOC Hid: 2024.3737
- Socialförvaltningens förslag gällande Yttrande över remiss av promemoria Uppdaterat högkostnadsskydd för läkemedel, SOC Hid: 2025.294

Beslutet skickas till

Socialdepartementet